

ANDRZEJ S. JASIŃSKI OFM
Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny
<https://orcid.org/0000-0003-1950-6346>

Benedykt XVI, *Mystagogia Benedicti*.
*Wprowadzenie w tajemnice roku liturgicznego. Uroczystości, święta
i wspomnienia Najświętszej Maryi Panny,*

Red. Andrzej Demitrów, Michał Dragan,
„Ordo et Pax” Fundacja Benedyktynów w Biskupowie, Biskupów 2022, 395 s.

Mariologia posoborowa ukazuje Maryję w tajemnicy zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa. Jest Ona obecna w tajemnicy Kościoła oraz w praktykach pobożnościowych. W szczególności sposób współcześnie zwraca się uwagę na biblijne wypowiedzi na temat Matki Jezusa Chrystusa oraz na wymiar ekumeniczny teologii. Ten duch odnowy mariologii obecny jest również w nauczaniu Benedykta XVI.

Kolejny tom z serii *Mystagogia Benedicti* pod redakcją ks. Andrzeja Demitrówa oraz o. Michała Dragana zawiera wypowiedzi Benedykta XVI o Maryi, Matce Jezusa Chrystusa – Syna Bożego. Redaktorzy prezentują ok. stu tekstów, w których tematyka maryjna dominuje. Obejmują one cały okres nauczania Benedykta XVI (2005–2013) i zostały podzielone zgodnie z charakterem i tematem poszczególnych wypowiedzi. Znalazły się tu homilie, rozważania oraz przemówienia wygłoszone w kontekście obchodzenia liturgicznej uroczystości (święta, wspomnienia) poświęconej Matce Odkupiciela. Niekiedy okazją do nauczania papieskiego były nawiedziny sanktuarium maryjnego.

Zbiór nauczania Benedykta XVI otwierają dwa teksty związane z Rzymem. Powstały one tuż po wyborze Josepha Ratzingera na papieża. Pierwszy z nich to „Modlitwa przed Ikoną Najświętszej Maryi Panny *Salus Populi Romani* (7 maja 2005 r.). Benedykt XVI, mając świadomość wielkich trudów, jakie przed nim stanęły w pełnieniu posługi Piotrowej, zwrócił się z ufnością do Maryi: „Cała święta, Godna wszelkiej czci, Ty jesteś najlepszą ofiarą, jaką ludzkość może przedstawić Bogu. Dziewico Matko, Matko zawsze Dziewico, zwróć swe macierzyńskie błaganie do Twego Syna. Prowadź aż do portu łódź Kościoła, unikając potknięć i pokonując fale”. Słowa tej modlitwy ukazują podstawowe rysy mariologii papieża, która zawarta jest we wszystkich jego wystąpieniach i nauczaniu. Świętość Maryi

osadza się na Jej zjednoczeniu z Bogiem, dlatego należy się Matce Syna Bożego wszelka cześć. Z drugiej strony Maryja widziana jest przez papieża od strony całej ludzkości i została ukazana jako „najlepsza ofiara”, a więc jest Osobą, która podoba się Bogu, a tym samym Jej błagania do Syna są nadzieją zarówno dla papieża, jak i każdego wierzącego znajdującego się w potrzebie. Benedykt XVI, nawiązując do obrazów biblijnych, przedstawia Kościół jako „łódź”, którą Maryja bezpiecznie prowadzi do portu. Zatem pierwsze strofy papieskiej modlitwy maryjnej ukazują troskę Benedykta XVI o cały Kościół, a nawet o całą ludzkość. Maryja jest prawdziwie „Hodegetrią”, Tą, która wskazuje na Syna.

Drugi tekst papieski: „Tajemnica Wcielenia i Eucharystia” został wygłoszony podczas nabożeństwa majowego w *Campo Santo Teutonico* 24 maja 2005 r. Benedykt XVI przypomina, że „Maryja oddała swe ciało i krew żywemu, wiecznemu Słowu Bożemu”. Nawiązując do nauczania patrystycznego, papież nazywa Maryję „świętą ziemią Izraela”. Wszystkie te myśli bardzo ściśle wiążą Maryję zarówno z dziełem Bożym, jak i z nowym ludem Izraela. Pierwsze wypowiedzi maryjne ukazują, jak ważną dla Benedykta XVI jest postać Maryi. Dobrze się zatem stało, że redaktorzy na początku umieścili i wyróżnili właśnie dwa pierwsze wystąpienia papieskie o tematyce maryjnej. Kolejne teksty zbioru zostały uporządkowane w następujących tematach: 11 lutego, Najświętszej Maryi Panny z Lourdes (s. 35–69); 13 maja, Najświętszej Maryi Panny z Fatimy (s. 71–100); 24 maja, Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych (s. 101–105); 31 maja, Nawiedzenie Najświętszej Maryi Panny (s. 107–133); poniedziałek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego – Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła (s. 135–166); sobota po uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa – Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny (s. 167–178); 16 lipca, Matki Bożej z Góry Karmel (s. 14–17); 15 sierpnia, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (s. 185–245); 22 sierpnia, Maryi Królowej (s. 247–254); 26 sierpnia, Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej (s. 255–262); 8 września, Narodzenie Najświętszej Maryi Panny (s. 263–280); 12 września, Imienia Najświętszej Maryi Panny (s. 281–297); 15 września, Matki Bożej Bolesnej (s. 299–317); 7 października, Matki Bożej Różańcowej (s. 319–346); 21 listopada, Ofiarowanie Maryi w Świątyni (s. 347–350); 10 grudnia, Najświętszej Maryi Panny Loretańskiej (s. 351–366); 12 grudnia, Matki Bożej z Guadalupe (s. 367–375) oraz teksty dopełniające (s. 377–395). Wczytując się w poszczególne teksty papieskie, dostrzegamy zakorzenienie mariologii Benedykta XVI w orędziu biblijnym. Papież często cytuje wprost Ewangelię oraz inne pisma Nowego i Starego Testamentu, które poddaje wnikliwej analizie oraz aplikuje ich treść do głównego tematu. Często pojawiają się też modlitwy z prośbą o wstawiennictwo Matki Bożej. Dla kaznodziei oraz wszystkich wierzących papież pozostawił niezwykle bogaty skarbiec nauczania maryjnego, który obejmuje wszystkie tematy związane z liturgicznymi obchodami świąt maryjnych oraz innych uroczystości. Dla polskiego czytelnika ważne są również wystąpienia Benedykta XVI na Jasnej Górze (26 maja 2006 r.) oraz pozdrowienie wygłoszone podczas audiencji generalnej w Castel Gandolfo (26 sierpnia 2009 r.).

Mariologia Benedykta XVI jest na wskroś teo- i chrystocentryczna. Rys ten można szczególnie wyraźnie dostrzec w jego licznych modlitwach, np.: „Zwracamy się do Maryi, Matki Kościoła i Matki naszej wiary. Matko, wspomóż naszą wiarę! Otwórz nas na słuchanie Słowa, byśmy rozpoznali głos Boga i Jego wezwanie”.

W duchowości polskiej Maryja odgrywa bardzo ważną rolę. Nauczanie Benedykta XVI jest niezwykle inspirujące i niewątpliwie pozwala na jeszcze głębsze i bardziej ubiblijnione spojrzenie na postać Maryi, Matki Syna Bożego, Matki Kościoła. Zebranie i wydanie w jednym tomie maryjnych wypowiedzi Benedykta XVI pozwala współczesnemu czytelnikowi lepiej zapoznać się tym bardzo ważnym przesłaniem nauczania papieskiego.

